

De moeder de vrouw

De witte poffer is met het zomerse weer te warm op het hoofd. Het zweet druppelt er onderuit, rolt over haar wang en kin naar beneden en laat tenslotte haar gezicht los. Het vocht is al bijna verdampt voordat het zand kan bevloeien. Het werk in het hof is zwaar in deze hitte, maar het eten moet op tafel. Iedere dag weer. Met de riek in haar ruwe en knokkelige handen woelt ze de tot los poeder gedroogde aarde om en dwingt de aardappels naar boven.

Ze kan het eigenlijk maar slecht hebben. Ze voelt zich zo bekeken. En terecht. Die vreemde kwibus, de rooie uit het dorp met zijn schetsboek, kan, terwijl het krijt driftig over het papier glijdt, zijn ogen niet van haar afhouden, in stilzwijgendheid. Vanuit haar ooghoeken neemt ze hem waar, hij leunt nonchalant tegen de boom van de waterput. Het tekenen is blijkbaar inspannend, of is het toch de gloeiende zon, want ook bij hem glinsteren de zweetdruppeltjes op het voorhoofd, in de schaduw van zijn hoed. Het is een markante verschijning, in een net blauw pak, gestreept hemd, dat los om de nek, de rode haren, baard en snor en altijd vergezeld van een lederen tas en een kartonnen map voor zijn tekeningen. Hij komt steeds vaker bij haar op de plaats, blijkbaar bevalt zij hem. Ze moet lachen. Ze zal geen verwachtingen koesteren. Zo'n mijnheer, een kunstenaar, een zoon van een dominee, hij ziet haar niet staan. Zij, een manloze moeder, met kind geschopt. Ha, of juist wel, lacht ze stil in zichzelf. Zoals nu, als model voor zijn tekeningen, meer is het niet, meer zal het niet zijn.

Daar heb je het weer, zijn indringende blik, de ogen die van boven, over haar gezicht, over haar volle borsten, haar lijvige buik en over haar kleed naar onder glijden. Zijn handen volgen zijn ogen, langs de contouren van haar lichaam. En dan weer opnieuw, heel aandachtig, van voor af aan, telkens weer.

Ze heeft het hem al enkele keren gevraagd, of ze mag zien wat hij heeft gekrabbeld. Maar zonder veel woorden mompelt hij iets onverstaanbaars en stopt de tekening snel in zijn map. Ze zal zich er vandaag niet aan wagen.

Uit het open raam komen enkele voorzichtige kreetjes van haar zoontje. Nog een paar aardappelen en ze kan naar binnen. Ze zal hem voeden met haar melk.

Het slaan van de klok van de hervormde kerk klinkt ver door. Zeven uur, Annie, Mia en Sjef, zullen weldra van het veld komen, waar ze de koren schoven. Vanochtend heeft ze geholpen, met het binden in mijten, maar moest vroegtijdig stoppen, het was te veel voor haar. Te vroeg na de bevalling. De schilder heeft haar van het land zien komen, terwijl hij, liggend in de berm van het zandpad, leunend op zijn onderarm in het gras, de waterfles aan zijn mond zette. Blijkbaar was het hem door haar moeizame pas opgevallen dat ze onwel was. Hij had gevraagd of hij kon helpen, hij was spraakzaam. Terwijl ze langs hem liep, was hij abrupt opgestaan en met haar meegelopen, door het Broek naar de boerderij. Ze had de fles met water die werd aangeboden enigszins schuchter in dank aanvaard.

Ze heeft voldoende aardappelen. Ze pakt het mandje van de grond en komt omhoog. Het duizelt haar, het bloed trekt uit haar hoofd, het ging te snel. Ze wankelt.

Hij komt naar haar toe, pakt de mand uit haar armen en laat haar zitten op de oude stronk, in de schaduw van de Kers. Hij maakt in de emmer bij de put een lap nat en legt die om haar nek. Hij gaat naast haar zitten, met de map op schoot. En, zonder dat ze het hem heeft gevraagd pakt hij de tekeningen uit de map en toont ze haar, een voor een. Ze zijn prachtig. Nu begrijpt ze zijn blikken, zijn stilte, het zwijgen. Hij begint te vertellen, breedvoerig, over dat hij zou gaan reizen, naar andere landen, naar Frankrijk, voor het licht. Maar dat begrijpt ze niet.

Het doet haar goed, de koelte van de doek, maar vooral zijn aandacht. De mannen die zij heeft gekend zijn anders, rauw van aard.

Ze zitten alle vijf aan tafel, Sjaan, Annie, Sjef, hun dochter Mia en zij zelf, onder het schaarse licht van de olielamp, de aardappels op tafel. Hij heeft zich ongevroegd op een kist in de hoek genesteld, met schetsboek op de knieën. Ze heeft hem koffie aangeboden, maar of hij verstaat haar niet of ziet gewoon geen reden om te antwoorden, er komt geen geluid uit zijn mond, het blijft stil.

Ze laat het zo.